

Dosarul nr.3ra-607/21

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – G. Cazacu

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Minciuna, I. Muruianu, E. Palanciuc

DECIZIE

30 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu
Nina Vascan
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de către Pretura sectorului Centru, municipiul Chișinău,

în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de către Andrei Candu împotriva Preturii sectorului Centru, municipiul Chișinău cu privire la anularea actelor administrative și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din data de 10 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a casat hotărârea din data de 24 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani cu emiterea unei noi hotărâri privind admiterea parțială a acțiunii,

constată:

La 20 august 2019 Andrei Candu a înaintat acțiune în contencios administrativ împotriva Preturii sectorului Centru, mun. Chișinău, prin care a solicitat anularea prescripției nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019, a dispoziției nr. 77-d din 01 iulie 2019 și repararea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei.

În motivarea acțiunii Andrei Candu a invocat că prin plângerea din 18 mai 2019, locatarii blocului locativ din mun. Chișinău, str. xxxxx, nr. xxxxx inclusiv și reclamantul, au sesizat Primăria mun. Chișinău pentru a stopa acțiunile ilegale de antreprenariat ale familiei Fetcu, din ograda comună de pe adresa mun. Chișinău str. xxxxx. Plângerea a fost remisă pentru examinare Preturii s. Centru, mun. Chișinău.

La 06 iunie 2019 vicepretorul Petru Budurin împreună cu jurista și arhitectul Preturii s. Centru, mun. Chișinău au venit la fața locului, care fără a analiza situația și fără a se expune pe plângerea locatarilor din 18 mai 2019, l-au atacat verbal pe reclamant, invocând că ultimul a construit un gard în jurul mai multor apartamente. La ce Andrei Candu a explicat că nu a construit acest gard, deoarece, când în anul 2008 a dobândit în proprietate apartamentul nr. 5, deja erau construite încăperile și gardurile, cu excepția gardurilor construite și terenurilor acaparate de Ion Fetcu, fapt ce poate fi confirmat și de vecini.

La 10 iunie 2019 Andrei Candu a primit prin poștă prescripția nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019, prin care vicepreședintele Petru Budurin l-a obligat să demoleze gardul din plăci și să suspende lucrările de construcție.

Reclamantul a menționat că la baza prescripției privind demolarea gardului a stat plângerea lui Vitalie Fetcu, însă în opinia acestuia la 06 iunie 2019 acest gard nu afectează interesele lui Vitalie Fetcu, deoarece acesta nu era coproprietar și nu deținea careva proprietăți în ograda respectivă.

Nefiind de acord cu prescripția nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019 reclamantul a contestat-o, însă nu a primit un răspuns concret cu privire la motivele invocate în contestație.

La 05 iulie 2019 Andrei Candu a primit copia dispoziției Preturii s. Centru, mun. Chișinău nr. 77-d din 01 iulie 2019, prin care s-a dispus demontarea și evacuarea forțată a gardului, făcându-se trimitere la prescripția nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019, prin care Andrei Candu a fost obligat să demoleze gardul din placă și să suspende lucrările.

Reclamantul a menționat că, deși Pretura s. Centru, mun. Chișinău nu a examinat obiectiv contestația sa la prescripția de demolare și evacuare a gardului, la 05 iulie 2019, fără acordul său și al altor coproprietari, a fost demontat forțat gardul de protecție, pe care Andrei Candu l-a moștenit de la fostul proprietar al apartamentului 5, încă din anul 2008.

În opinia reclamantului acțiunile Preturii s. Centru, mun. Chișinău, manifestate prin emiterea prescripției și dispoziției contestate, constituie acte de corupție și protective în favoarea beneficiarilor de construcții ilegale și anume a familiei Fetcu, care a ocupat recent ograda comună pentru antreprenariat ilegal, prestând servicii de tonare a sticlelor automobilelor cu peliculă solară și de dezmembrare a lor. Mai mult, aceste acte au fost emise cu scopul de a-l intimida și a-l aduce la tăcere pe Andrei Candu referitor la ilegalitățile comise de către familia Fetcu.

Andrei Candu a mai menționat că ograda din adresa mun. Chișinău, str. xxxxx, este comună pentru 13 familii, care au garduri de protecție în fața apartamentelor lor, însă în mod neclar numai reclamantul a primit prescripția de demolare și evacuare a gardului.

Astfel, reclamantul a susținut că atât dispoziția nr. 77-d din 01 iulie 2019, cât și prescripția nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019 sunt abuzive și ilegale, conținând date false și mincinoase, ori acesta nu a construit nici un gard din plăci, iar când a devenit proprietarul apartamentului xxxxx din str. xxxxx, mun. Chișinău, acest gard deja era construit cu acordul tuturor celor 13 coproprietari ai apartamentelor din ograda comună și care servește drept protecție mai mult de 20 ani de zile.

Mai mult, prescripția nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019 și dispoziția nr. 77-d din 01 iulie 2019 a fost emisă cu încălcarea procedurii de depistare a persoanei vinovate de construcții ilegale și neautorizate, or, gardul demolat la data de 05 iulie 2019 a fost instalat legal de foștii coproprietari cu 20 ani în urmă.

Reclamantul a mai menționat că a depus o cerere, prin care a solicitat eliberarea materialelor de lucru și copia procesului-verbal al dosarului administrativ, însă nu i-au fost eliberate actele solicitate, ceea ce denotă lipsa acestora, iar petiția lui Vitalie Fetcu, fără actele solicitate, nu reprezintă tot dosarul administrativ.

La 29 iulie 2019 Andrei Candu a depus cerere prealabilă, prin care a solicitat Preturii s. Centru, mun. Chișinău să-l informeze dacă sunt legale prescripția nr.

93/03-28 din 07 iunie 2019 și dispoziția nr. 77-d din 01 iulie 2019 în cazul în care reclamantul nu a construit careva garduri precum și să fie informat de ce nu au fost somați toți coproprietarii construcțiilor neautorizate și să le domoleze. Totodată, a solicitat anularea dispoziției nr.77-d din 01 iulie 2019 și prescripției nr.93/03-28 din 07 iunie 2019, ca ilegale și abuzive, cu restabilirea gardului în starea inițială.

Reclamantul a mai indicat că din conținutul răspunsului la cererea prealabilă rezultă că Pretura s. Centru, mun. Chișinău mimează, prin fraudă și informații neveridice, demolarea construcției gardului cu poarta de metal construită neautorizat de familia Fetcu în fața apartamentului nr.xxxxx de pe adresa mun. Chișinău str. xxxxx, fără a răspunde la cele invocate în cererea prealabilă și anume referitor la gardul demolat, invocat ca construit nelegal de Andrei Candu. Aceste circumstanțe denotă nestudierea și neexaminarea cererii prealabile.

Andrei Candu a mai relatat că nici în dispoziția nr. 77-d din 01 iulie 2019, în prescripția nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019 și nici în răspunsul Preturii s. Centru nr. Ch677/19 din 08 august 2019 la cererea prealabila, autoritatea pârâtă nu s-a expus cu privire la exercitarea cailor de atac.

În final reclamantul a menționat că erorile comise de Pretura s. Centru, mun. Chișinău urmate de acuzații false și care au dus la deteriorarea bunurilor sale (gardului de protecție) din fața apartamentului său, i-au provocat suferințe fizice și psihice, fiind intimidat în fața vecinilor de către persoanele responsabile de executarea dispoziției nr.77-d din 01 iulie 2019 și prescripției nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019, iar aceste acțiuni au avut efect negativ și stres asupra întregii sale familii, ceea ce a dus la înrăutățirea sănătății.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 24 decembrie 2019 acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată. (f.d. 79, 81-83)

Hotărârea instanței de fond a fost contestată, în termen, de către Andrei Candu.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 10 februarie 2021 a casat hotărârea din data de 24 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a emis o nouă hotărâre, prin care a admis parțial acțiunea înaintată de către Andrei Candu, a anulat prescripția nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019 și dispoziția nr.77-d din 01 iulie 2019 emise de către Pretura s. Centru, mun. Chișinău, a declarat inadmisibilă acțiunea în partea pretenției privind repararea prejudiciului moral. (f.d. 157-158,159-177)

Împotriva deciziei instanței de apel a depus recurs Pretura s. Centru, mun. Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi hotărâri privind menținerea hotărârii instanței de fond. (f.d. 179,183-188)

În motivarea recursului Pretura s. Centru, mun. Chișinău a indicat că instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor circumstanțelor cauzei.

Autoritatea recurentă a menționat că prescripția nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019 nu este un act administrativ, ori aceasta nu produce efecte juridice. Prin acest act se oferă posibilitatea persoanei de a demola benevol un obiectiv construit neautorizat, fiind un act preparatoriu la actul administrativ, la caz dispoziția nr.77-d din 01 iulie 2019 cu privire la demolarea gardului amplasat în ograda comună, din str. xxxxx.

Totodată a menționat că Andrei Candu a depus acțiunea privind anularea prescripției nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019 cu omiterea termenului. Referitor la pretenția privind repararea prejudiciului moral autoritatea recurentă a indicat că

Andrei Candu nu a probat în ce mod Pretura s. Centru, mun. Chișinău i-ar fi cauzat daune morale.

Curtea Supremă de Justiție la 29 aprilie 2021 a expediat în adresa lui Andrei Candu pentru notificare copia recursului depus de către Pretura s. Centru, mun. Chișinău, însă potrivit adeverinței oficiului poștal acestea a fost restituite instanței de recurs, nefiind reclamată. (f.d. 193)

Astfel, în scopul respectării drepturilor lui Andrei Candu la un proces echitabil Curtea Supremă de Justiție la data de 14 iunie 2021 a notificat recursul prin intermediul poștei electronice a intimatului și anume „acandu@gmail.com”, care figurează în materialele dosarului. (f.d. 96, 98)

Însă, Andrei Candu nu a făcut uz de dreptul său procedural de a depune referință și să-și expună poziția asupra recursului.

Verificând termenul de declarare a recursului instanța de recurs constată respectarea acestuia de către Pretura s. Centru, mun. Chișinău.

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată la 10 februarie 2021.

Pretura s. Centru, mun. Chișinău, în termen, la 18 februarie 2021 a depus recurs nemotivat.

Decizia motivată a instanței de apel a fost notificată Preturii s. Centru, mun. Chișinău, la 01 aprilie 2021, fapt confirmat prin avizul de recepție. (f.d. 182)

Pretura s. Centru, mun. Chișinău s-a conformat prevederilor legale și în termen la 15 aprilie 2021 a depus recursul motivat. (f.d.183)

La 02 iunie 2021, examinând admisibilitatea recursului depus de Pretura s. Centru, mun. Chișinău împotriva deciziei din 10 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, completul de admisibilitate specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a dispus examinarea în fond a acestuia, în complet de cinci judecători.

Conform articolului 247 din Codul administrativ Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. În speță, completul specializat nu a considerat oportun de a cita participanții la proces și reprezentanții acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele autorității recurente au fost expuse cu suficientă claritate, iar intimata prin referință și-a expus opinia asupra temeiniciei recursului.

Verificând argumentele invocate în recurs prin prisma materialelor din dosar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia din 10 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din data de 24 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, de a emite o nouă decizie din considerentele ce preced.

Articolul 248 din Codul administrativ stipulează la alin. (1), lit. c) că examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

În interpretarea art. 244, alin. (2) coroborat cu art. 231, alin. (2) din Codul administrativ, pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, în corespundere cu art. 22 și art. 219, alin. (1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal administrate, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

În conformitate cu prevederile art. 194 din Codul administrativ, (1) în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept. (2) În procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Recapitulând esența litigiului, în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, instanța de recurs reține starea de fapt constatată de instanțe și confirmată de părți.

Astfel, probatoriul acumulat în materialele dosarului demonstrează că la 06 iunie 2019 Vitalie Fetcu a depus plângere la Pretura s. Centru, mun. Chișinău, prin care a solicitat verificarea legalității construirii gardului din str. xxxxx și a garajului din vecinătate. Totodată, a solicitat demolarea acestora în cazul în care vor fi constatate ca construite ilegal. (f.d. 45)

Prin procesul-verbal de cercetare la fața locului pe str. xxxxx, mun. Chișinău, din data de 07 iunie 2019 reprezentanții Preturii s. Centru, mun. Chișinău au depistat un gard din placă construit neautorizat în ograda comună. (f.d. 43)

La 07 iunie 2019 Pretura sect. Centru, mun. Chișinău a emis prescripția nr. 93/03-28, prin care s-a obligat Andrei Candu să demoleze gardul din plăci și să suspende lucrările de construcție. (f.d. 9)

La 13 iunie 2019 Andrei Candu a contestat prescripția nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019, totodată a informat autoritatea publică că nu a construit nici un gard, ori acesta la momentul procurării apartamentului deja exista. (f.d. 10)

Prin dispoziția nr. 77-d din 01 iulie 2019 Pretura sect. Centru, mun. Chișinău a dispus, în legătură cu neexecutarea benevolă a prescripției nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019, demolarea gardului din plăci amplasat în ograda comună din str. xxxxx. (f.d.40)

În dezacord cu prescripția nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019 și dispoziția nr. 77-d din 01 iulie 2019 Andrei Candu a depus prezenta acțiune, solicitând anularea acestora și repararea prejudiciului moral.

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani prin hotărârea din data de 24 decembrie 2019 a respins acțiunea depusă de către Andrei Candu, constatând în temeiul art. 28, alin. (1) din Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție nr. 163 din 09 iulie 2010 și a Regulamentului provizoriu privind procedura de demolare a construcțiilor executate ilegal pe terenurile ce aparțin domeniului public/privat al

mun. Chișinău, aprobat prin decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 10/10 din 04 decembrie 2014 că gardul din ograda comună din mun. Chișinău, str. xxxxx a fost ridicat neautorizat, iar beneficiar al acestuia este Andrei Candu.

Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 10 februarie 2021 a casat hotărârea din data de 24 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a emis o nouă hotărâre prin care a admis parțial acțiunea înaintată de către Andrei Candu, a anulat prescripția nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019 și dispoziția nr.77-d din 01 iulie 2019 emise de către Pretura s. Centru, mun. Chișinău, a declarat inadmisibilă acțiunea în partea pretenției privind repararea prejudiciului moral.

În opinia instanței de apel, prescripția nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019 și dispoziția nr.77-d din 01 iulie 2019 au fost emise de către Pretura sect. Centru, mun. Chișinău cu încălcarea normelor de procedură, fiind omisă etapa comunicării și notificării apelantului/reclamant despre inițierea procedurii administrative în privința lui, citarea și audierea ultimului, acordarea posibilității de a prezenta probe întru susținerea opiniei sale în privința instalării gardului. Totodată instanța de apel a constatat că actele administrative contestate nu sunt motivate.

Cu referire la pretenția lui Andrei Candu privind repararea prejudiciului moral, instanța de apel în temeiul art. 207, alin. (1), alin.(2), lit. f) și art. 208, alin. (1), alin. (3) din Codul administrativ a concluzionat că aceasta este inadmisibilă, deoarece Andrei Candu nu a respectat procedura prealabilă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră concluzia instanței de apel privind admiterea pretenției depusă de către Andrei Candu cu privire la anularea prescripției nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019 și a dispoziției nr. 77-d din 01 iulie 2019 contradictorie circumstanțelor cauzei, fiind rezultată din interpretarea eronată a stării de fapt și a normelor de drept material.

Astfel, pentru justa soluționare a speței, instanța de recurs urmează să stabilească dacă prescripția nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019 și a dispoziția nr. 77-d din 01 iulie 2019 sunt acte administrative, dacă acestea contravin prevederilor legale și dacă la emiterea acestora a fost încălcată procedura.

În conformitate cu prevederile art. 10, alin. (1) din Codul administrativ actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Articolul 11, alin. (1) din Codul administrativ prevede categoriile actelor administrative individuale care pot fi:

a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat;

b) acte favorabile – actele care creează destinatarilor săi un beneficiu sau un avantaj de orice fel.

Din conținutul art. 11, alin. (1), lit. a) rezultă că actele administrative individuale defavorabile sunt acte ce impun destinatarul la obligații, sancțiunii, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor.

La caz, obiect al litigiului este prescripția nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019, prin care Andrei Candu a fost obligat să demoleze, evacueze gardul din placă în ograda comună pe cont propriu cu aducerea construcției la forma inițială până la 21 iunie 2019 și dispoziția nr. 77-d din 01 iulie 2019, prin care s-a dispus demolarea gardului în legătură cu neexecutarea prescripției.

Instanța de recurs prin prisma art. 11, alin. (1), lit. a) din Codul administrativ reține că atât prescripția nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019, cât și dispoziția nr. 77-d din 01 iulie 2019 sunt acte administrative individuale defavorabile, ori prin prescripție s-a obligat Andrei Candu să demoleze gardul, iar prin dispoziție s-a dispus demolarea, ca urmare a neexecutării prescripției.

Astfel, argumentul autorității recurente precum că prescripția nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019 nu este un act administrativ este respins de completul specializat, ori aceasta este emisă de o autoritate publică, reglementează un caz individual și impune lui Andrei Candu o obligație și anume de a demola gardul din str. xxxxx, mun. Chișinău.

În continuare pentru a verifica legalitatea actelor administrative contestate instanța de recurs menționează că terenul cu numărul cadastral xxxxx din str. xxxxx, mun. Chișinău, pe care este amplasat gardul care se pretinde a fi construit ilegal, aparține municipiului Chișinău.(f.d. 25) Deci, speței îi sunt aplicabile prevederile Legii nr. 163 din 09 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție și ale deciziei nr. 10/10 din 04 decembrie 2014 a Consiliului municipal Chișinău privind aprobarea Regulamentului provizoriu privind procedura de demolare a construcțiilor executate ilegal pe terenurile ce aparțin domeniului public/privat al municipiului Chișinău.

Conform art. 28, alin. (1) din Legea nr. 163 din 09 iulie 2010 (în vigoare la momentul emiterii actelor contestate) construcțiile executate în lipsa certificatului de urbanism pentru proiectare, a documentației de proiect și a autorizației de construire sau a certificatului constatator care confirmă aplicarea principiului aprobării tacite se consideră construcții neautorizate.

Noțiune similară se regăsește și la pct.1.3 din dispoziția nr. 10/10 din 04 decembrie 2014 a Consiliului municipal Chișinău, potrivit căruia prin construcție neautorizată se subînțelege orice tip de construcții capitale (construcții cu destinație locativă sau cu altă destinație, împrejmuiți), construcții ușor demontabile (gherețe, tarabe, garaje metalice, copertine, panouri publicitare, *împrejmuiți din lemn sau metal*, instalații ce blochează căile de acces, amplasate pe terenuri ce aparțin domeniului public/privat al municipiului Chișinău), precum și amenajările spațiilor publice, executate în lipsa certificatului de urbanism pentru proiectare, documentației de proiect și autorizației de construire.

Prin urmare, instanța de recurs reține că termenul neautorizat se definește ca opusul executării unei acțiuni pozitive, respectiv în absența unei confirmări explicite că construcția este autorizată, aceasta se consideră o construcție drept neautorizată.

Conform pct. 2.1 și 2.2 din dispoziția nr. 10/10 din 04 decembrie 2014 a Consiliului municipal Chișinău inspectarea și depistarea construcțiilor executate ilegal pe terenurile ce aparțin domeniului public/privat al municipiului Chișinău este asigurată de către preturile de sector, prin reprezentanții săi, abilitați cu funcții de control, care au obligația să inspecteze și să identifice persoana/proprietarul, care a ridicat construcții ilegal, căruia i se înmânează prescripția privind suspendarea

lucrărilor neautorizate, demolarea, evacuarea și aducerea terenului/construcției la forma inițială.

La caz, prin procesul-verbal de cercetare la fața locului din data de 07 iunie 2019 s-a constatat că gardul din placă din ograda comună, din str. xxxxx, mun. Chișinău este construit neautorizat. (f.d. 43) Deci, prin prescripția nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019 administrația publică locală just a stabilit că construcția este una neautorizată și corect l-a obligat pe Andrei Candu până la 21 iunie 2019 să demoleze, evacueze gardul din placă din ograda comună pe cont propriu cu aducerea construcției la forma inițială, iar ca urmare a neexecutării de către Andrei Candu a prescripției nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019 a fost emisă dispoziția nr. 77-d din 01 iulie 2019, prin s-a dispus demontarea gardului construit neautorizat. (f.d. 40)

Andrei Candu, deși a invocat dezacordul cu prescripția nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019 și dispoziția nr. 77-d din 01 iulie 2019, nu a prezentat nici un document, prin care ar confirma că gardul ce se află pe domeniul public/privat al municipiului Chișinău și anume str. xxxxx, mun. Chișinău, a fost construit autorizat. Însă acesta a susținut că la momentul când a procurat apartamentul nr. 11 din str. xxxxx, mun. Chișinău, gardul deja exista, fiind construit de proprietarul precedent și în acest sens nu se consideră responsabil pentru o construcție ridicată de un terț.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că acest argument nu poate duce la anularea actelor administrative, ori transferul de proprietate al unui bun implică implicit și transferul riscurilor ce prezintă bunul. În speță, preluarea bunului cu construcția neautorizată condiționează responsabilitatea lui Andrei Candu pentru exploatarea unui gard ridicat neautorizat.

Pornind de la cele constatate supra, chiar dacă această construcție există de mult timp ea urmează soarta demolării, dacă nu s-a solicitat autorizarea ei, prin primirea în exploatare.

Concluzia instanței de apel precum că la emiterea actelor administrative contestate nu s-a respectat procedura și anume Andrei Candu nu a fost notificat despre inițierea procedurii administrative, nu a fost citat, audiat și nu i s-a acordat posibilitatea de a prezenta probe, vin în contradicție cu starea de fapt și actele anexate la dosar.

La acest segment instanța de recurs menționează că conform art. 69, alin. (2) din Codul administrativ, în cazul depunerii unei petiții, autoritatea publică este obligată să inițieze o procedură administrativă. Potrivit art. 70, alin. (2) din Codul administrativ, dacă autoritatea publică inițiază o procedură administrativă la cerere și la procedură participă și alte persoane, autoritatea publică îi informează în scris, în decursul unui termen rezonabil, despre procedura inițiată.

Totodată, conform art. 86, alin. (1), (2) din Codul administrativ, autoritatea publică care conduce procedura administrativă *poate cita orice persoană a cărei prezență este necesară* în vederea derulării procedurii. În vederea asigurării eficienței procedurii, participanții sau alte persoane sunt citate la sediul autorității publice *doar în cazurile în care citarea lor este absolut necesară pentru derularea procedurii*. Dacă se solicită declarații, petiții sau alte documente scrise, acestea se vor expedia prin poștă electronică, poștă sau prin alte mijloace de comunicație.

În plus, art. 87, alin. (1), lit. d) din Codul administrativ dispune că autoritatea publică se conduce de probele pe care le consideră necesare, conform dreptului discreționar, pentru investigarea stării de fapt. În special ea poate prin sesizarea directă a lucrurilor, să își creeze propria impresie despre un caz sau despre situația de la fața locului (cercetarea probei la fața locului).

La caz, instanța de recurs reține că la emiterea actelor administrative contestate Pretura s. Centru, mun. Chișinău a respectat imperativul procedurii, și anume, în urma petiției depuse de Vitalie Fetcu la 06 iunie 2019, a inițiat o procedură administrativă. În mod egal, autoritatea publică are discreția de a cita persoanele cointeresate în vederea derulării procedurii, iar la caz aceasta a considerat că citarea lui Andrei Candu nu era absolut necesară pentru derularea procedurii, ceea ce se explică prin faptul că investigarea stării de fapt a avut loc prin cercetarea la fața locului în prezența lui Andrei Candu, care verbal și-a expus opinia asupra chestiunii cercetate.

Prin urmare, este absolut eronată aprecierea Curții de Apel Chișinău precum că Pretura s. Centru, mun. Chișinău nu ar fi respectat procedura impusă de legislație, deoarece autoritatea publică poate cita persoana doar în cazurile în care citarea este absolut necesară pentru derularea procedurii administrative, fapt care în speță nu se atestă, ori prin cercetarea la fața locului s-a constatat existența construcției neautorizate, iar Andrei Candu nu a negat că construcția îi aparține, că este instalată pe teren public în lipsa autorizației de construire.

Un alt argument, care a stat la baza admiterii acțiunii lui Andrei Candu de către instanța de apel, a fost faptul că actele administrative nu sunt suficient de motivate.

Conform prevederilor art. 118, alin. (1) din Codul administrativ, motivarea este operațiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. În motivare se indică temeiurile esențiale de drept și de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa. Din motivarea deciziilor discreționare trebuie să poată fi recunoscute și punctele de vedere din care autoritatea publică a reieșit la exercitarea dreptului discreționar. Motivarea trebuie să se refere și la argumentele expuse în cadrul audierii.

Altfel spus, motivarea completă este obligatorie, fiind o parte integrantă a actului administrativ individual și condiționează legalitatea acestuia.

Instanța de recurs reține ca fiind greșită aprecierea Curții de Apel Chișinău privind lipsa motivării în textul actelor administrative emise de Pretura s. Centru, mun. Chișinău. Analizând actele administrative contestate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că atât prescripția nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019, cât și dispoziția nr. 77-d din 01 iulie 2019 sunt suficient de motivate, chiar dacă în aparență circumstanțele de fapt și de drept sunt indicate succint. Instanța de recurs atrage atenție la faptul că în ambele acte administrative este identificată amplasarea construcției neautorizate, cât și cadrul normativ care permite emiterea actului administrativ, conform circumstanțelor de fapt.

Mai mult, conform art. 118, alin. (4), lit. c) din Codul administrativ motivarea nu este obligatorie în cazul în care autoritatea publică emite acte administrative individuale de același fel într-un număr mai mare sau automatizat și, conform circumstanțelor de fapt ale cazului în parte, nu se cere o motivare.

Instanța de recurs constată că prescripția nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019 corespunde cu modelul aprobat prin anexa nr. 1 la dispoziția nr. 10/10 din 04 decembrie 2014 a Consiliului municipal Chișinău.

În acest context instanța de recurs conchide că Pretura s. Centru, mun. Chișinău la emiterea prescripției nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019, cât și dispoziției nr. 77-d din 01 iulie 2019 nu a admis careva încălcări ale legislației pertinente, acestea fiind emise legal, ori s-a constatat cu certitudine că gardul, care se află pe domeniul public/privat al municipiului Chișinău din str. xxxxx, este neautorizat, iar Andrei Candu nu a prezentat probe ce ar confirma că această construcție este autorizată.

Argumentul lui Andrei Candu precum că Pretura s. Centru, mun. Chișinău incorect a dispus demolarea numai a gardului său, deși pe acest teren se află mai multe construcții neautorizate, nu poate duce la anularea actelor administrative individuale defavorabile emise de Pretura s. Centru, mun. Chișinău în raport cu reclamantul, ori numai proprietarul terenului, la caz, municipalitatea poate decide soarta construcțiilor neautorizate.

În aceste circumstanțe completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide ca fiind corectă concluzia instanței de fond precum că prescripția nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019 și dispoziția nr. 77-d din 01 iulie 2019 sunt legale, întemeiate și corect a respins pretenția lui Andrei Candu privind anularea prescripției nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019 și dispoziției nr. 77-d din 01 iulie 2019 ca fiind neîntemeiată.

Cu referire la pretenția lui Andrei Candu privind repararea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că aceasta corect a fost declarată inadmisibilă de către instanța de apel, deoarece nu a fost respectată procedura prealabilă.

În corespundere cu art. 19 din Codul administrativ cererea prealabilă este instituția care oferă o cale de soluționare prejudiciară a litigiilor administrative.

Articolul 166 din Codul administrativ prevede că cererea prealabilă poate fi depusă numai dacă persoana își revendică drepturile încălcate prin emiterea sau respingerea emiterii unui act administrativ individual.

Potrivit art. 167, alin. (4) din Codul administrativ, dacă prin cererea prealabilă se solicită și repararea prejudiciului, atunci cererea privind repararea prejudiciului se examinează de autoritatea publică emitentă în procedură administrativă separată.

În conformitate cu art. 207, alin. (1) și alin. (2), lit. f) din Codul administrativ instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art.208.

În conformitate cu prevederile art. 208 din Codul administrativ (1) în cazurile prevăzute de lege, până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ, se va respecta procedura prealabilă.

(2) Dacă autoritatea publică competentă decide cu privire la cererea prealabilă, deși termenul pentru depunerea cererii prealabile nu a fost respectat, acțiunea în contenciosul administrativ este oricum admisibilă. Această prevedere nu se aplică în cazul în care printr-un act administrativ individual este favorizat un terț.

(3) Dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acțiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de emitere a actului administrativ individual.

(4) O acțiune în realizare se admite numai dacă reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere prin care a solicitat realizarea, tolerarea sau omiterea unei acțiuni.

(5) O acțiune în constatare este admisibilă numai dacă reclamantul s-a adresat anterior la autoritatea publică competentă cu cerere de constatare.

Raportând dispozițiile normelor citate mai sus la circumstanțele speței, Colegiul conchide că instanța de apel, just a constatat inadmisibilitatea pretenției lui Andrei Candu privind repararea prejudiciului moral, deoarece legea prevede expres că soluționarea chestiunii referitoare la repararea prejudiciului, inclusiv moral, se realizează printr-un act administrativ individual în cadrul unei proceduri administrative separate.

Respectiv, pentru înaintarea în instanța de judecată a unei pretenții privind repararea prejudiciului moral cauzat prin activitatea administrativă ilegală, Andrei Candu urma să respecte procedura prealabilă, extrajudiciară, de soluționare a acestei chestiuni, condiție ce nu a fost realizată.

La capitolul dat urmează a fi evocat faptul că, prin prisma articolelor 10, alin. (2) și art. 60, alin. (3) din Codul administrativ, reclamantul în mod obligatoriu urma să înainteze autorității publice pârâte această pretenție printr-o cerere prealabilă, iar ulterior să depună acțiune în judecată.

Astfel, coroborând cadrul legal precizat circumstanțelor faptice ale speței, Colegiul conchide că Andrei Candu nu s-a adresat cu cerere prealabilă către Pretura s. Centru, mun. Chișinău, prin care să solicite compensarea prejudiciului moral cauzat prin emiterea actelor administrative contestate, deși, dispozițiile Codului administrativ prevăd expres obligativitatea părții reclamante de a respecta procedura prealabilă în cazul constatării existenței sau inexistenței unui raport juridic și solicitării reparării prejudiciului. Cu atât mai mult că decizia autorității publice privind acordarea sau refuzul de a acorda despăgubiri pentru prejudiciile cauzate prin activitatea administrativă ilegală constituie un act administrativ individual.

În concluzie completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție acceptă criticile formulate de către autoritatea recurentă în susținerea netemeinicii pretenției lui Andrei Candu privind anularea prescripției nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019 și dispoziției nr. 77-d din 01 iulie 2019, ori Pretura s. Centru, mun. Chișinău la emiterea actelor administrative a respectat prevederile legale.

Constatând că hotărârea din data de 24 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani în partea respingerii pretenției lui Andrei Candu privind anularea prescripției nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019 și dispoziției nr. 77-d din 01 iulie 2019 este corectă, iar decizia din data de 10 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău în partea declarării inadmisibile a pretenției privind repararea prejudiciului moral este corectă, pentru a nu crea confuzii și incertitudini privind soluția definitivă instanța de recurs consideră necesar a le casa pe ambele și a adopta o hotărâre nouă.

În conformitate cu art. 247, art. 248, alin. (1) lit. c) și alin. (2) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios

administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Pretura sectorului Centru, municipiul
Chișinău.

Se casează decizia din data de 10 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și
hotărârea din data de 24 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și
se emite o nouă decizie, prin care se respinge ca neîntemeiată pretenția lui Andrei
Candu privind anularea prescripției nr. 93/03-28 din 07 iunie 2019 și dispoziției nr.
77-d din 01 iulie 2019.

Se declară inadmisibilă pretenția lui Andrei Candu privind repararea
prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh

Nicolae Craiu

Maria Ghervas